

Effektrapport

Utfärdad den 2017-09-21

Utfärdad av Lars-Gunnar Ericson

Godkänd av Ulrika Årehed Kågström

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 3

Cancerfonden 802005-3370, är en ideell insamlingsorganisation utan statligt stöd. Vi är därför helt beroende av testamenten och gåvor från privatpersoner och företag. Cancerfonden är en betydande finansiär av svensk cancerforskning och finansierar 480 forskningsprojekt.

1. Vad vill er organisation uppnå?

Vision och långsiktiga mål

Cancerfondens vision är att besegra cancer. Målet är att färre personer i Sverige ska drabbas av cancer och fler överleva sjukdomen. Vi arbetar också för att vården ska vara så bra som möjligt för dem som insjuknar och att deras närstående får stöd och hjälp.

För att komma närmare visionen arbetar Cancerfonden med ändamålen forskningsfinansiering, kunskapsspridning och påverkansarbete.

Våra ändamål betyder att vi:

- ger ekonomiskt stöd till högkvalitativ cancerforskning
- sprider kunskap till allmänheten om cancer och cancerprevention
- för dialog med politiska beslutsfattare i frågor som rör cancerforskningens villkor, cancerprevention och cancervård.

För att veta hur vi lyckas i vårt arbete mäter vi framgångar inom bland annat följande områden:

Finansiering av den främsta cancerforskningen

Mål 2016

- Dela ut 454 mkr till svensk cancerforskning.
- Finansiera 450-500 forskningsprojekt.
- Succesivt öka medelanslaget för projektbidrag till cirka en miljon kronor 2020.

Cancerprevention – 30 procent av all cancer kan förebyggas

Mål 2016

- Fler känner till vilka livsstilsfaktorer som påverkar risken för cancer.
- EU:s tobaksprodukt direktiv implementeras fullt ut i svensk lagstiftning.
- En 18-årsgräns för solariesolande införs.

Bättre och mer jämlik cancervård

Cancerfonden vill att alla cancerdrabbade får den bästa vården utifrån sin diagnos och sin situation. Det innebär bland annat minskade regionala och socioekonomiska skillnader när det gäller behandling och rehabilitering vid cancer.

Mål 2016

- Väntetiderna inom cancervården blir kortare.

Goda villkor för cancerforskningen

Mål 2016

- Landstingen lägger mer resurser, i form av tid och pengar, på klinisk forskning.

Effektrapport

Utfärdad den 2017-09-21

Utfärdad av Lars-Gunnar Ericson

Godkänd av Ulrika Årehed Kågström

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 3

Information och stöd till patienter och närstående

Mål 2016

- De som söker Cancerfonden för information och stöd ska vara nöjda med det vi erbjuder.

Ekonomiska mål för 2016

Målet för verksamhetens totala intäkter under året var 620 miljoner kronor. Ett av Cancerfondens långsiktiga mål har varit att organisationens insamlings- och administrationskostnader endast ska utgöra 15,0 procent av de totala intäkterna senast 2015. Under 2016 användes endast 12,0 procent av de totala intäkterna till insamling och administration.

2. I vilket organisatoriskt sammanhang verkar er organisation?

Forskningsfinansiering

Svenska lärosäten

Cancerfonden har en nära relation till de universitet och högskolor i Sverige som bedriver cancerforskning eftersom Cancerfondens projektanslag endast tilldelas forskare vid svenska universitet och högskolor.

Internationellt

Cancerfonden finansierar enbart forskning som bedrivs vid svenska lärosäten, men cancerforskning – liksom all naturvetenskaplig forskning – är till sin natur internationell. Det betyder att forskningsresultat och upptäckter överförs mellan forskargrupper, lärosäten och nationer genom nätverk som inte är beroende av till exempel landsgränser.

Cancerfondens bidrag till den globala forskningsmiljön är att:

- Finansiera högkvalitativa forskningsprojekt i Sverige som ingår i internationella samarbeten.
- Forskargrupper med stöd från Cancerfonden har i stor omfattning internationella medarbetare.
- Cancerfonden ger möjlighet att söka särskilda medel för svenska forskare att göra besök i utländska forskargrupper.
- Cancerfonden ger stöd för arrangemang av internationella vetenskapliga möten i Sverige.

Kunskapsspridning och påverkansarbete

Via egna kommunikationskanaler informerar vi om cancersjukdomar, behandling och forskning. Vi sprider kunskap om hur cancer kan förebyggas genom en hälsosam livsstil. För att nå framgång i arbetet med att minska insjuknandet i cancer ingår Cancerfonden i flera formella nätverk, till exempel tankesmedjan Tobaksfakta som arbetar med tobaksprevention och ett NCD-nätverk (NCD-icke smittsamma sjukdomar) som består av 27 ideella organisationer som arbetar för att driva folkhälsofrågor. Vi har även flera internationella samarbetspartners. Cancerfonden samarbetar också med företag i skilda branscher, för att sprida kunskap om cancerprevention genom sina kanaler.

Tillsammans med cancerprofilerade patientorganisationer utbyter vi kunskap och erfarenheter. Tillsammans driver vi i olika sammanhang gemensamma frågor för att påverka beslutsfattare att fatta beslut som leder till en bättre cancervård och cancerprevention.

Effektrapport

Utfärdad den 2017-09-21

Utfärdad av Lars-Gunnar Ericson

Godkänd av Ulrika Årehed Kågström

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 3

Utveckling av ideell sektor i Sverige

År 2013 ingick Cancerfonden och ytterligare sju organisationer (Svenska Golfbundet, Hyresgästföreningen, IOGT-NTO, Lärarförbundet, Riksidrottsförbundet, Röda korset och Vårdförbundet) en sexårig överenskommelse med Ersta Sköndal Bräcke högskola AB.

Överenskommelsen avser att etablera ett strategiskt samarbete vars syfte bland annat är att stärka och utveckla forskning och undervisning inom kunskapsområdet organisering och ledning av ideella verksamheter.

Cancerfonden finns också representerad i tre för ideell sektor viktiga valberedningar. Den för FRII, IDEA respektive Ideell Arena.

Internationella cancerorganisationer

För att kunna ha god kunskap om hur Cancerfondens prioriterade frågor hanteras på europeisk och global nivå arbetar vi ständigt med att bearbeta vårt internationella nätverk.

Cancerfonden är i dag medlem i:

- Nordisk Cancer Union (NCU)
- The European Organisation for Research and Treatment of Cancer (EORTC)
- Union for International Cancer Control (UICC).

3. Vilka strategier har ni för att uppnå era mål?

Forskningsfinansiering

Cancerfondens strategi är att stödja högkvalitativa forskningsprojekt som initierats av individuella forskare eller forskargrupper. Forskningsanslag fördelas efter skriftlig ansökan och bedömningen av vilka ansökningar som ska beviljas följer en noga utarbetad process. Cancerfondens forskningsnämnd har som strategi att finansiera de bästa projekten oavsett inriktning. Det avgörande vid bedömningen är kvalitet, vilket betyder att alla projekt konkurrerar med varandra oberoende av forskningsområde.

Kunskapsspridning

Vi vet i dag att en tredjedel av all cancer skulle kunna förebyggas. En effektiv så kallad primärprevention är det enskilt viktigaste, och mest långsiktiga, sättet att minska insjuknandet och dödligheten i cancer.

Därför informerar Cancerfonden om hur var och en, genom sunna livsstilsval, kan minska risken att drabbas. Informationen sprider vi genom egna kommunikationskanaler som webbplats, sociala medier och medlemstidning. Vi ger även ut informationsbroschyrer och den årliga Cancerfundsrapporten. Sedan flera år driver också Cancerfonden en informations- och stödlinje som är bemannad av legitimerad vårdpersonal med lång erfarenhet av cancervård.

Påverkansarbete

Cancerfonden arbetar för att ansvariga instanser i samhället ska ta ansvar för att förebygga cancer. Detta påverkansarbete sker på flera nivåer genom lobbying, opinionsbildning och nätverkande.

Effektrapport

Utfärdad den 2017-09-21

Utfärdad av Lars-Gunnar Ericson

Godkänd av Ulrika Årehed Kågström

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 3

I påverkansarbetet pekar Cancerfonden ut brister, orättvisor, behov och framtidshot. Vi arbetar med att skapa allianser för att få större kraft i de frågor som Cancerfonden driver. Vi arbetar också fram förslag på förbättringsområden, visar på möjliga lösningar och internationella förebilder.

4. Vilken kapacitet och vilket kunnande har ni för att uppnå ert mål?

Finansiering av verksamheten

Insamling

Cancerfonden är idag en av de största insamlingsorganisationerna. Vi har inga statliga bidrag utan är beroende av testamenten och gåvor från privatpersoner och samarbeten med företag.

<u>Fördelning av intäkter i miljoner kronor</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Testamenten	229	214	224
Större kampanjer	81	82	66
Minnesgåvor	80	78	75
Övriga gåvor	199	143	149
Fonder och stiftelser	19	17	15
Cancerfondens Rikslotteri	37	37	37
Postkodlotteriet	40	31	31
Medlemsavgifter	3	4	4
Övriga intäkter	2	3	3
Summa verksamhetsintäkter	690	609	604

Under 2016 har flera insamlingsområden ökat och överträffat budget. Den enskilt största intäkten kommer från testamenten, vilken under året stod för 33,2 procent av våra intäkter. För att lyckas med insamling gäller det att vi bibehåller vårt höga förtroende och att vi är bra på att visa hur vi använder pengarna och vilken nytta de gör. Vi måste även berätta för givarna vad vi behöver mer pengar till i framtiden och öka kunskapen hos våra givare om att det bästa sättet att stödja oss är att bli månadsgivare då vår verksamhet kräver långsiktighet. Företagssamarbeten blir också allt viktigare för Cancerfonden, dels för att samla in pengar, dels för att kunskapsprida och föra ut budskap.

Ekonomi i balans

En förutsättning för att vi ska nå våra långsiktiga mål är en ekonomi i balans. Ett av Cancerfondens långsiktiga mål har varit att organisationens insamlings- och administrationskostnader maximalt ska utgöra 15,0 procent av de totala intäkterna senast år 2015. Ju lägre denna kvot är desto större andel av intäkterna ska avsättas till cancerfondens ändamål forskningsfinansiering, påverkansarbete och kunskapsspridning. Tack vare högre intäkter och lägre insamlings- och administrationskostnader än beräknat uppnåddes detta mål redan 2012. Under 2016 användes endast 12,0 procent av insamlade medel till insamlingskostnader och administration. Motsvarande siffra 2015 var 14,2 procent. En viktig förutsättning för att långsiktigt skapa en ekonomi i balans är att Cancerfondens totala resultat över tid är positivt, vilket innebär att kapitalet inte urholkas. Avkastningen från placeringstillgångarna (finansnettot) kan årligen användas för att täcka eventuella underskott i verksamheten, efter avsättningar till ändamålen.

Effektrapport

Utfärdad den 2017-09-21

Utfärdad av Lars-Gunnar Ericson

Godkänd av Ulrika Årehed Kågström

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 3

Finansiella tillgångar

Cancerfondens finansnämnd ansvarar för organisationens placeringstillgångar. Deras arbete regleras av en placeringspolicy som varje år revideras av styrelsen.

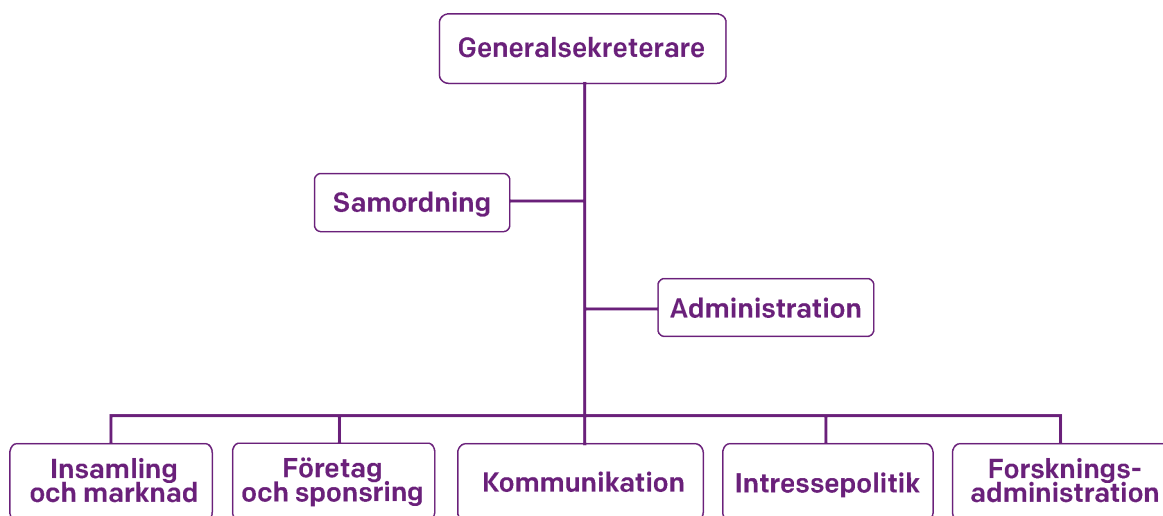
Cancerfondens placeringstillgångar är ett buffertkapital vars främsta uppgift är att på lång sikt säkerställa Cancerfondens forskningsåtaganden och en tillfredställande kommunikationsverksamhet. Målet på kort sikt är att varje år inflationsskydda Cancerfondens forsknings- och kommunikationsanslag och i vart fall undvika anslagsminskningar.

Marknadsvärdet av Cancerfondens placeringstillgångar uppgick i december 2016 till drygt 2,5 miljarder kronor. Det garanterar finansiering av redan beslutade forskningsanslag och säkerställer en långsiktig ökning av anslag till nya projekt och tjänster.

Interna resurser

Personal

Arbetet vid Cancerfondens kansli utförs av 59 medarbetare.

Externa resurser

Nätverk

Läs beskrivning av nätverk etc. under fråga 2 ”I vilket organisatoriskt sammanhang verkar er organisation?”

Expertrådet

Cancerfondens expertråd består av cirka 50 specialister inom olika cancerdiagnoser. Dessa stöttar kansliet med fakta inom sitt specialismråde, både för interna och mediala ändamål.

Ambassadörer

Cancerfonden har fem välkända ambassadörer som på ideell basis hjälper organisationen att nå ut med viktiga budskap:

Effektrapport

Utfärdad den 2017-09-21

Utfärdad av Lars-Gunnar Ericson

Godkänd av Ulrika Årehed Kågström

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 3

- Magdalena Forsberg, skidskytt och idrottsförebild
- Paul Svensson, stjärnkock
- Pamela Andersson, chefredaktör och sportjournalist
- Leo Razzak är social entreprenör, producent och talare
- Kjell Wilhelmsen, folkkär skådespelare

5. Hur vet ni om er organisation gör framsteg?

Övergripande mål

Cancerfondens vision är att besegra cancer. Övergripande mål är att färre personer i Sverige ska drabbas av cancer och fler överleva sjukdomen. Vi arbetar också för att vården ska vara så bra som möjligt för dem som insjuknar och att deras närstående får stöd och hjälp.

Tre gånger om året - från 2017 varje kvartal - följer Cancerfondens ledning upp målen i organisationens tvååriga verksamhetsplan. Resultaten rapporteras till styrelsen. Vid det tillfället följer man även upp organisationens nyckeltal. Det som följs är ett antal mätpunkter inom insamling, kommunikation och personal.

Förbättringsarbete

Sedan 2003 är Cancerfonden certifierad enligt ISO 9001:2000 som är en internationell kvalitetsstämpel. Certifieringen innebär att en oberoende part årligen granskar våra arbetsprocesser och därefter intygar att verksamheten motsvarar standardens krav. Cancerfonden arbetar med ständiga förbättringar och gör regelbundna mätningar för att göra förbättringar och följa nyckeltal. Revisorernas granskning syftar till att förbättra verksamheten.

6. Vad har ni åstadkommit så här långt?

För att veta hur vi lyckas i vårt arbete mäter vi framgångar inom bland annat följande områden:

Finansiering av den främsta cancerforskningen

Mål 2016

- Dela ut 454 mkr till svensk cancerforskning.
Utfall: 446 miljoner kronor.
- Finansisera 450-500 forskningsprojekt.
Utfall: 480 forskningsprojekt.
- Successivt öka medelanslaget för projektbidrag till cirka en miljon kronor 2020.
Utfall: Ökning med 26 000 kr från 2015 till 2016. Medelanslagnivå 2015: 825 000 kr.

Utfall forskningsresultat

När Cancerfonden grundades för drygt 60 år sedan överlevde cirka 30 procent av dem som insjuknade i cancer – i dag överlever 65 procent. Denna positiva utveckling kan vi tillskriva framgångsrik forskning som resulterat i tidigare upptäckt, bättre diagnostik och mer effektiv och individualiserad behandling.

Effektrapport

Utfärdad den 2017-09-21

Utfärdad av Lars-Gunnar Ericson

Godkänd av Ulrika Årehed Kågström

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 3

Men forskning tar lång tid. Det är därför svårt att mäta resultat på årsbasis. Här är dock exempel på framgångsrika forskningsresultat där Cancerfonden bidragit med finansiering det senaste decenniet:

Nya innovativa läkemedel

Kunskapen om hur cancerceller fungerar växer hela tiden, och möjligheterna att behandla blir därmed allt fler. I dag kan samtliga gener i enskilda tumörer kartläggas och behandlingen anpassas efter individens specifika förutsättningar. Individualiserad behandling leder både till bättre överlevnad och mindre biverkningar

Immunterapi

Ett hett forskningsfält inom cancerbehandling är hur kroppens eget immunförsvar mot cancer kan förstärkas, så kallade immunterapi. Läkemedel kallade PD1-hämmare har de allra senaste åren introducerats och inneburit stora framsteg i behandlingen av den svåra hudcancerformen malignt melanom. Samma läkemedel kan även förbättra prognosen för lungcancer och testas för en rad andra cancerformer. Även kroppens egna immunceller kan på olika vis modifieras, för att mer angripa tumörceller mer effektivt. Cancerfonden stöder en rad forskare som arbetar inom detta fält.

Biomarkörer

Biomarkörer är ämnen som kan mätas i blod eller vävnadsprover och som berättar något om tillståndet i kroppen. Det kan till exempel vara ett blodprov som signalerar att en tumör finns någonstans i kroppen. Från att ha handlat om enskilda proteiner går det idag att analysera mängder av proteiner och gener, och få en mycket mer exakt bild av tumörens egenskaper. Biomarkörer kan användas för att ställa diagnos, förutsäga om ett läkemedel kommer att hjälpa och för att följa upp om behandlingen fungerar.

Screening och tidig upptäckt

Att upptäcka cancer tidigt är ofta avgörande för att kunna bota sjukdomen. Genom att undersöka grupper av befolkningen regelbundet kan vissa cancerformer hittas tidigare än annars. I framtiden kan fler cancerformer bli aktuella för sådana screeningprogram. Även här spelar biomarkörer en viktig roll.

Modern kirurgi

Kirurgi är fortfarande den behandling som oftast leder till bot. Den moderna läkemedelsutvecklingen gör det dessutom möjligt att krympa och operera mer avancerad cancer. Operationsteknikerna förfinas också hela tiden. Exempelvis har Eva Haglind visat att titthålskirurgi innebär fördelar vid operation av ändtarmscancer, eftersom patienterna drabbas av mindre smärta och snabbare återfår normal tarmfunktion.

Cancerprevention – 30 procent av all cancer kan förebyggas

En effektiv så kallad primärprevention är det enskilt viktigaste sättet att minska insjuknandet och dödligheten i cancer. En viktig uppgift för Cancerfonden är därför att informera om hur var och en, genom sunda livsstilsval, kan minska risken att drabbas. Fokus i detta arbete är hur rökning,

Effektrapport

Utfärdad den 2017-09-21

Utfärdad av Lars-Gunnar Ericson

Godkänd av Ulrika Årehed Kågström

ID: 55134 Version: 3

Cancerfonden

solvanor, matvanor, fysisk aktivitet och alkoholkonsumtion påverkar risken för cancersjukdom.

Cancerfonden arbetar också för att ansvariga instanser i samhället ska prioritera arbetet med prevention så att förutsättningarna att förebygga cancer förbättras.

Effektrapport

Utfärdad den 2017-09-21

Utfärdad av Lars-Gunnar Ericson

Godkänd av Ulrika Årehed Kågström

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 3

Mål 2016

- Fler känner till vilka livsstilsfaktorer som påverkar risken för cancer.

Utfall: Opinionsundersökningar 2013 och 2015 visar att kunskapen om rökning, solvanor och alkoholkonsumtion har minskat sedan 2013. Kunskapen om fysisk aktivitet är på samma nivå som 2013, medan kunskapen om matvanor har ökat. Ny undersökning är planerad till 2018.

■ EU:s tobaksproduktdirektiv implementeras fullt ut i svensk lagstiftning.

Utfall: I april 2016 röstade riksdagen ja till viktiga förändringar i tobakslagen.

Lagskärpningarna trädde i kraft 20 maj 2016 och förändringarna görs för att anpassa den svenska lagen till EU:s nya tobaksprodukt-direktiv. De innebär bland annat att hälsovarningarna på cigarettpaketerna blir större och smaksättningar av cigaretter förbjuds.

- En 18-årsgräns för solariesolande införs.

Utfall: Under hösten 2016 fattade regeringen beslut om en lagrådsremiss med förslag till förbud mot att upplåta kosmetiskt solarium till en person som inte har fyllt 18 år. Enligt förslaget ska förbudet börja gälla den 1 september 2018. Det återstår röstning i riksdagen.

Bättre och mer jämlik cancervård

Cancerfonden vill att alla cancerdrabbade får den bästa vården utifrån sin diagnos och sin situation. Det innebär bland annat minskade regionala och socioekonomiska skillnader när det gäller behandling och rehabilitering vid cancer. Vi arbetar också för en lösning på bristen på specialister inom cancervården samt att väntetiderna blir så korta som möjligt.

Mål 2016

- Väntetiderna inom cancervården blir kortare.

Utfall: I enlighet med överenskommelse mellan regeringen och Sveriges kommuner och landsting (SKL) fortsatte arbetet under 2016 med införande av standardiserade vårdförlopp (SVF) och vid årets slut fanns det SVF för 18 cancerdiagnoser. Ännu är det för tidigt för att några effekter ska kunna avläsas i statistiken.

Goda villkor för cancerforskningen

Det finns en tydlig koppling mellan hur bra medicinsk forskning ett land har och vilken vård patienterna kan erbjudas. Ett utvecklat samarbete mellan forskning och sjukvård ger patienterna bland annat snabbare tillgång till nya behandlingsmetoder och läkemedel. Det skapar också en kultur av utvecklingsvilja och förbättringsarbete.

Mål 2016

- Landstingen lägger mer resurser, i form av tid och pengar, på klinisk forskning

Utfall: Utvecklingen fortsätter i rätt riktning i universitetslandstingen. De har bland annat FoU-strategier, FoU-budget, FoUbokslut och uppföljning av ALF-medel. I november 2016 presenterade regeringen Forsknings och innovationspropositionen för år 2017-2020. Den innehåller viktiga men alltför små satsningar på klinisk forskning.

Information och stöd till patienter och närstående

De flesta som drabbas av cancer mår bättre, känner sig tryggare och kan lättare navigera inom sjukvården om de har kunskap om sin diagnos och hur den behandlas. Både patienter och närstående är dessutom ofta i behov av känslomässigt stöd för att klara de påfrestningar som en cancerdiagnos innebär. Eftersom samhällets resurser inte räcker för att tillmötesgå dessa

Effektrapport

Utfärdad den 2017-09-21

Utfärdad av Lars-Gunnar Ericson

Godkänd av Ulrika Årehed Kågström

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 3

---

behov ser Cancerfonden det som sin uppgift att erbjuda information och stöd till patienter och närstående.

Mål 2016

- De som söker Cancerfonden för information och stöd ska vara nöjda med det vi erbjuder.

Utfall: Mätningar av våra olika informationskanaler visar att drygt 90 procent är nöjda.

Ekonomiska mål och resultat 2016

Målet för verksamhetens totala intäkter under året var 620 miljoner kronor. Utfallet blev 690 miljoner kronor. 2016 avsatte Cancerfonden 468 miljoner kronor till svensk cancerforskning. Det är 23 miljoner mer än året innan. Utfallet blev dock 458 mkr med styrelsens godkännande. Cancerfonden avsatte även 71 miljoner kronor till kunskapsspridning och påverkansarbete, där blev verkliga utfallet 61 miljoner kronor.

Totalt avsattes därmed 539 miljoner kronor till organisationens ändamål, och utfallet blev 519 miljoner kronor. Ett av Cancerfondens långsiktiga mål har varit att organisationens insamlings- och administrationskostnader endast ska utgöra 15,0 procent av de totala intäkterna senast 2015. Under 2016 användes endast 12,0 procent av de totala intäkterna till insamling och administration.